

Proces-verbaal

Werkgroep Belgian Grid

5 september 2025

Meeting

Datum	5 september 2025
Organisator	Jan Voet

Fysieke Deelnemers		Aanwezig
1	V. Fontaine (INFRABEL)	☒
2	C. Celis (FEBEG)	☒
3	H. Stragnier (YUSO)	☒
4	L. Eysermans (BASF)	☒
5	D. Apers (Aukera Energy)	☒
6	K. De Backer (Vlaamse Nutsregulator)	☒
7	S. Harlem (Luminus/FEBEG)	☒
8	L. Van De Keer (BSTOR)	☒
9	V. Moens (BSTOR)	☒
10	M. Van Bossuyt (FEBELIEC)	☒
11	W. Aertsen (INFRABEL)	☒

Online Deelnemers		Aanwezig
1	A. de Buck (Weerts Group)	☒
2	A. Fieuws (BSTOR)	☒
3	H. Vandersyppe (COGEN Vlaanderen)	☒
4	H. Canière (BOP)	☒
5	J. Robbelein (FOD ECONOMIE)	☒
6	L. Achten (STORM)	☒
7	L. Willems (ODE)	☒
8	M. Malbrancke (SYNERGRID)	☒
9	M. Van Nuffel (OTARY)	☒
10	M. Masschelin (Bnewable)	☒
11	N. Baudry (Google)	☒
12	N. Leroy (Novojy)	☒
13	S. Van den Waeyenberg (CREG)	☒
14	S. Reyniers (COGEN Vlaanderen)	☒
15	S. Van Engeland (Luminus)	☒

Proces-verbaal

Auteur Eva Heerinckx

Status

☐ Draft

☒ Finale versie

1. Agenda

1. **Goedkeuring verslag 13/06/2025**
2. **Societal Electrification** – inclusief aanpassing van de methodologie
3. **Proposal for GFM BESS Technical Requirements Connected at Elia Grid**
4. **Ramping rate limieten** (batterijen)
5. **UG Tevredenheidsenquête**
6. **Any Other Business**
 - 6.1. Einde publieke consultatie Gedragscode
 - 6.2. Update Toegangscontract en Aansluitingscontract
 - 6.3. Volgende meeting dinsdag 2 december

2. Proces-verbaal

1. **Goedkeuring verslag 13/06/2025**

De Voorzitter opent de vergadering en overloopt de agenda.

Een vertegenwoordiger van BASF merkt op het verslag niet te hebben ontvangen. Het verslag wordt alsnog met haar gedeeld. Hierdoor kan het verslag in deze vergadering nog niet worden goedgekeurd. Er zijn verder geen opmerkingen op het verslag. De Voorzitter stelt voor het verslag ter goedkeuring voor te leggen op de volgende vergadering.

2. **Societal Electrification** – inclusief aanpassing van de methodologie

De aansluitingsproblematiek wordt toegelicht door de Head of Grid Development.

FEBELIEC vraagt of de 12,7 TWh “*reserved & allocated*” betrekking heeft op de detailstudie en in welke fase dit zich bevindt? De Voorzitter: de detailstudie werd effectief aangevraagd en besteld. Vanaf dat moment wordt de capaciteit gereserveerd. Dit cijfer bevat inderdaad, ondermeer, alles tussen de bestelling van de detailstudie en de opname in REA.

BSTOR: waarom in termen van energie (TWh) en niet in capaciteit (GW)? De Voorzitter licht toe dat de Hosting Capacity Maps load standaard in TWh uitdrukken. Voor datacenters, die doorgaans baseload zijn, kan men uitgaan van een load factor van 80-90%. De Head of Grid Development vult aan dat TWh doorgaans representatiever is voor load in zijn geheel, gezien er een spreiding zit op de verbruikspieken (e.g. er is een profiel), en er ook flexibele aansluitingen bestaan.

BSTOR vraagt of datacentra back-upvoorzieningen hebben en of ze tijdens back-up evenveel stroom verbruiken. De Voorzitter kan niet ingaan op concrete projecten. De meeste datacentra beschikken over back-up, soms batterijen, soms dieselgeneratoren, die als doel hebben om bij incidenten over te nemen.

BSTOR verduidelijkt dat hij eerder doelt op de aanwezigheid van digitale “*twins*”: tweede locaties die parallel draaien. Zijn beide locaties tegelijk operationeel, of staat er steeds één in back-up? De Voorzitter verwijst naar de vorige plenaire vergadering waar dit al aan bod kwam. Hij licht toe dat datacentra verschillende taken uitvoeren, zoals training en dienstverlening en dat er -voor sommige van deze taken- effectief flexibiliteit kan zijn (zowel in tijd als locatie). Daarnaast gebeurt de opstart van de meeste data centers gefaseerd en modulair, waardoor ze niet vanaf dag één hun volledige capaciteit benutten.

FEBELIEC: worden batterijen en opslag in het algemeen meegenomen als permanente 24 op 7 aansluitingen in beide richtingen? De Voorzitter: in een aansluitingsstudie voor een batterij wordt er, voor die specifieke batterij, gerekend met een profiel van 100% injectie en 100% afname. Alle andere batterijen in het systeem zullen zich wel gedragen volgens een marktprofiel. Deze aanpak wordt toegepast omdat batterijen bijv. ook kunnen reageren op onevenwichtsprijzen in het systeem (en dus niet noodzakelijk een puur (DA) marktprofiel volgen). Dit betekent dat de aanpak zeker niet conservatief is, integendeel, er worden zelfs bepaalde risico's genomen, aangezien we uitgaan van een marktprofiel voor alle andere batterijen (die bijvoorbeeld ook in de balancingmarkt kunnen deelnemen). Concreet: voor een batterij van 100 MW wordt gerekend met volledige injectie én afname, maar voor de overige gigawatts in het systeem wordt de marktbenadering gehanteerd.

FEBELIEC wijst erop dat in de presentatie 10 GW storage wordt vermeld, maar dat Elia geen 10 GW balancingcapaciteit aankoopt. De kans dat 10 GW effectief deelneemt aan balancing in België is klein, en ook deelname in het buitenland is beperkt door het beschikbare vermogen in day-ahead en de cross-bordercapaciteit (MARI en PICASSO). Zelfs bestaande opslag kan niet volledig deelnemen aan balancing. Volgens FEBELIEC is de veronderstelling dus conservatief. De Voorzitter antwoordt dat voor bestaande installaties een DA profiel wordt toegepast. Er wordt in de modellen dus **niet** van uitgegaan dat 10 GW reageert op de onevenwichtsprijs (zoals beweerd door FEBELIEC).

FEBELIEC benadrukt dat er wel rekening wordt gehouden met de mogelijkheid dat batterijen reageren op balancingsignalen, maar dat dit in de praktijk nooit om 3 GW of zelfs 1,5 GW gaat, gezien de beperkingen in België en in het buitenland. De Voorzitter bevestigt dit: voor individuele batterijen wordt in studies een volledige bandbreedte bekeken, maar in de referentiecontext voor het model worden marktprofielen toegepast.

Bnewable: hoe worden batterijen *behind the meter* gemodelleerd? Kunnen die gecombineerd worden met verschillende afnameprofielen of in day-ahead geoptimaliseerd worden, zonder het net te belasten? Elia geeft aan tijdens de volgende WG Belgian Grid terug te komen op deze vraag na afstemming met de betrokken experts.

FEBELIEC benadrukt dat voor hen de combinatie van load, storage en/of productie in verschillende configuraties belangrijk is, omdat dit synergie-effecten kan opleveren. Ze hebben echter nog geen duidelijk antwoord ontvangen over hoe dit gecombineerd kan worden. De Voorzitter geeft aan dat Elia hier tijdens de volgende WG Belgian Grid op terug zal komen. Zolang er echter geen impact is op de PPAD richting net, is het waarschijnlijk dat er geen bijkomende studie nodig is (te bevestigen).

FEBELIEC merkt op dat dit een belangrijk punt is: wanneer een site beschikt over een aansluiting van 100 MW en een PPAD van 100 MW, zou men alles mogen aansluiten (productie, load en storage) zolang men die grens niet overschrijdt. De Voorzitter geeft aan dat hierop zal worden teruggekomen.

INFRAEL: kan er nog steeds een aanvraag ingediend worden wanneer er geen PPAD voor injectie beschikbaar is?
FEBELIEC: een aantal zaken kunnen contractueel afgedekt worden.

De Voorzitter licht toe: wanneer alle EOS'en en EDS'en samengeteld worden, dit komt dit neer op totaal 56 GW capaciteit die toegang vraagt of mogelijk zal vragen tot het net. Aangezien dit een overschrijding is van de maatschappelijke ambities zoals opgenomen in de gevalideerde scenario's die ontwikkeld werden in het kader van de ontwikkelingsplannen, is het net is hier niet op voorzien. Hoewel duidelijk is dat niet al deze projecten gerealiseerd zullen worden, brengt dit wel nieuwe uitdagingen met zich mee. Het huidige *first come, first served principle* kan nu leiden tot ongewenste gevolgen. De Voorzitter benadrukt dat er nood is aan een ordentelijke aanpak, zodat projecten die klaar zijn om te investeren ook daadwerkelijk vooruit kunnen. Er moet vermeden worden dat men in een situatie van "papiercongestie" terechtkomt, waarbij capaciteit wordt gereserveerd door projecten die vertraging oplopen of uiteindelijk niet doorgaan, terwijl andere investeringsklare projecten hierdoor geblokkeerd raken. Dit is een

maatschappelijk debat en dient met alle stakeholders, beleid en regulatoren besproken te worden. Daarnaast dient gekeken te worden naar een 'opkuis' van gereserveerde en gealloceerde capaciteit van projecten die niet (meer) plaats zullen vinden.

FEBELIEC: in de presentatie is het niet duidelijk of de vermelde bestaande capaciteit ("Existing" in de slides) effectief gebruikte capaciteit betreft, of toegewezen capaciteit die niet noodzakelijk benut wordt. Elia: dit gaat over bestaande klanten. FEBELIEC benadrukt dat ook bestaande klanten capaciteit kunnen hebben die (nog) niet gebruikt wordt, en dat dit onderscheid fundamenteel is voor de discussie.

De Voorzitter: het verbruik in TWh onder "Existing" op de eerdere slides is effectief gebaseerd op de laatste gegevens. Hij erkent echter dat dit punt belangrijk is en verwijst naar de gedragscode die later op de agenda staat. De CREG vraagt aan Elia namelijk om een systeem uit te werken rond verlies en beheer van gealloceerde, maar ongebruikte capaciteit. Volgens de Voorzitter is dit nuttig, maar moet men tegelijkertijd voorzichtig zijn: sommige bedrijven hebben nu een hogere PPAD dan de werkelijke metingen, omdat zij volgend jaar of later effectief zullen investeren. Niet alle ongebruikte MW kan dus op dezelfde manier behandeld worden.

FEBELIEC wijst erop dat in discussies over datacentra vaak in TWh wordt gesproken. In andere landen, zoals de VS, combineren datacentra hun verbruik met productie (bv. kerncentrales). Daardoor zijn TWh minder relevant, aangezien productie en verbruik elkaar deels compenseren. Belangrijker is de aansluitingscapaciteit: wat is gereserveerd en wat wordt effectief gebruikt? De kernvraag is de waarschijnlijkheid dat datacentra van het net zullen afnemen. Daarom is in België vermogen relevanter dan energie. De Voorzitter onderschrijft dit, en geeft aan dat de notie 'TWh' hier enkel gebruikt werd als visuele voorstelling, maar dat er bij de aansluitingsstudies steeds naar het vermogen zelf wordt gekeken. Vandaag is de relatie tussen GW en TWh nog vrijwel één-op-één, maar dit kan in de toekomst veranderen (waardoor de voorstelling eventueel dient te veranderen).

INFRABEL vraagt naar de definitie *Grid Users Category*. Dit begrip wordt door Elia gebruikt in het kader van planning, maar bestaat niet in de reglementering: het komt niet voor in de technische reglementen of in de gedragscode, en de wetgeving maakt enkel onderscheid tussen types netgebruikers waar dit expliciet vermeld staat. INFRABEL vraagt of er een bedoeling is om dit ook wettelijk te verankeren, of dat het enkel een interne berekeningsdefinitie blijft. Elia: de toegang tot het net is vandaag de verantwoordelijkheid van de regulator, en de methodologie hierover staat publiek online. Het is geen nieuw concept. CREG verduidelijkt en geeft aan dat de CoC de mogelijkheid biedt om categorieën te introduceren via de ontwikkelingsplannen.

Elia geeft aan dat er ook overleg loopt met autoriteiten en regulatoren met betrekking tot verdere wijzigingen aan het framework.

De Voorzitter vult aan dat de gebruikte concepten enkel betrekking hebben op de berekeningsmethodologie voor het bepalen van de modaliteiten omtrent nettoegang. De methodologie is publiek beschikbaar. In bredere context (bv. de 56 GW aan aanvragen die eerder genoemd werd) wordt ook in andere landen zoals het VK, Nederland en Duitsland nagedacht over prioriteringskaders, maar dit is bij ons nog in een zeer vroeg stadium. Op dit moment worden de categorieën dus gebruikt voor het berekenen van de modaliteiten omtrent de toegang tot het net, maar er worden geen aansluitingen geweigerd op basis van deze categorisatie.

FEBELIEC: sommige definities kunnen leiden tot differentiatie, maar andere tot discriminatie. Dit onderscheid is belangrijk. De Voorzitter bevestigt dat dit een beleidsvraagstuk is. Het is aan beleid en regulatoren om hierover te beslissen. Elia voert enkel uit en bepaalt niet zelf prioriteiten of beleidskeuzes.

INFRABEL: in de presentatie vallen netgebruikers en assets samen. Hoe wordt er omgegaan met assets die zich op dezelfde sites bevinden? Elia: vandaag in het proces geeft de gebruiker aan welk verbruik het betreft. De discussie moet nog gevoerd worden over waar exact de splitsing ligt. Mogelijk zal dit in de methodologie opgesplitst worden en

met afzonderlijke cijfers weergegeven. Dit moet nog verder uitgeklaard worden. Op korte termijn heeft dit geen impact op de berekeningen, gezien de hoge reservaties, maar op langere termijn zal dit wel gevolgen hebben.

FEBELIEC benadrukt opnieuw dat mixed sites de grootste blinde vlek vormen. Ondanks herhaalde vragen is hierover nog steeds geen duidelijkheid, terwijl dit fundamenteel is. Volgens FEBELIEC kan men geen robuuste berekeningen maken zolang dit onopgelost blijft. FEBELIEC geeft aan verbaasd te zijn dat Elia hierover al jaren geen concreet antwoord geeft.

INFRABEL legt de link met gesloten distributienetten, waar een andere netbeheerder verantwoordelijk is.

FEBELIEC vult aan dat deze netbeheerders hun eigen verplichtingen hebben, onder meer voor reactief vermogen, en dat dit essentieel is. Volgens hen bieden de huidige methodologieën (23 pagina's) hierover geen antwoord, waardoor een cruciaal element ontbreekt. De Voorzitter stelt voor om het onderwerp *mixed sites* opnieuw op te nemen tijdens de volgende Werkgroep Belgian Grid. Hij benadrukt dat Elia haar net ontwikkelt binnen de ministerieel goedgekeurde scenario's en hieruitvolgende ontwikkelingsplannen. In die plannen was destijds voor een bepaald volume rekening gehouden met datacentra, maar nu is het aantal aanvragen enorm gestegen. Voor EDS is er een verdrievoudiging à verviervoudiging, en voor EOS zelfs een factor tien. Dit vormt de actuele kernproblematiek, meer dan de discussie over *mixed sites*, die slechts een klein deel uitmaken. Zonder het algemene belang en nut van datacenters in twijfel te trekken, zou een situatie, waarbij het huidige volume aan EOS'en van datacenters over gaat tot EDS (en dus reservering van capaciteit) betekenen dat er in de praktijk GEEN capaciteit meer beschikbaar zal zijn voor andere projecten. Elia geeft aan hier zijn verantwoordelijkheid te nemen om een dergelijke nefaste situatie te vermijden. Elia benadrukt dat er reeds 12.7 TWh gereserveerd is voor data centers (er is dus veel mogelijk!) en dat er bijkomend gewerkt zal moeten worden op een betere 'queue management'. FEBELIEC geeft aan de situatie te begrijpen en de problematiek te onderschrijven.

De opmerkingen worden meegenomen, maar de prioriteit ligt bij de aanpak van de sterk gestegen aanvragen. INFRABEL: vormen *mixed sites* momenteel al een probleem? De Voorzitter kan nu niet op concrete gevallen ingaan. Indien er problemen zijn, dienen de leden hun KAM te contacteren.

FEBELIEC: de "*swimminglanes*" op de presentatie zijn visueel allemaal even lang, terwijl de doorlooptijd van projecten sterk verschilt. Zo zijn batterijen relatief snel te realiseren, terwijl een spoorlijn of kernreactor veel langer duurt. Volgens FEBELIEC geeft de slide een vertekend beeld en dreigt er een wildgroei aan categorieën en symbolen te ontstaan. Ze wijzen erop dat beslissingen over grote infrastructuurprojecten maatschappelijke keuzes zijn, onafhankelijk van de gates bij Elia. Elia erkent dat verschillende projecttypes heel anders verlopen. Het net wordt echter ontwikkeld om maatschappelijke ambities te ondersteunen. Sommige projecten kunnen snel gerealiseerd worden, andere trager door economische omstandigheden, maar het net moet beide mogelijk maken. Wat Elia vandaag voorstelt, is noodzakelijk op korte termijn. De Voorzitter geeft aan te hopen dat iedereen inziet dat er op korte termijn ingegrepen dient te worden om een nefaste situatie (voor alle partijen) te vermijden. De voorgestelde maatregel kadert in die context. Voor bredere keuzes, zoals spoorlijnen (met Europese regelgeving), is het aan het beleid en regulatoren om in samenwerking met netbeheerders en stakeholders prioriteiten vast te leggen.

FEBELIEC voegt toe dat ook de verplichtingen voor verbruikers inzake elektrificatie, CO₂-reductie en flexibiliteit meegewogen moeten worden. Zij vinden het problematisch dat tegelijk doelstellingen worden opgelegd zonder voldoende mogelijkheden te voorzien. Daarnaast wijzen zij erop dat niet alle netgebruikers bijdragen in de financiering van het net, wat tot een onevenwicht kan leiden. De Voorzitter besluit dat niets doen op korte termijn grote gevolgen zou hebben. Dit voorstel is niet het eindpunt, maar een noodzakelijke stap vooruit.

INFRABEL vraagt of er een onderscheid wordt gemaakt tussen bijkomende aanvragen van bestaande klanten en volledig nieuwe aanvragen. De Voorzitter: vandaag geldt het *first come, first served*-principe: wie eerst een aanvraag

doet, krijgt als eerste de capaciteit toegewezen. Hij erkent dat dit in tijden van schaarste niet altijd de optimale aanpak is; in andere landen wordt dit principe steeds vaker aangepast. Elia kan hierover zelf geen beslissing nemen. Dit moet in overleg met stakeholders en regulatoren worden bekeken. De Voorzitter begrijpt dat bestaande bedrijven die willen uitbreiden mogelijk minder flexibiliteit hebben dan nieuwe projecten die hun locatie vrij kunnen kiezen.

FEBELIEC verwijst naar de Hosting Capacity Maps, die het inzicht geven waar capaciteit beschikbaar is. Echter, bedrijven zoals BASF kijken niet naar andere provincies (bv. Luxemburg) voor capaciteit. Ze doen hun huiswerk, maar dit leidt niet altijd tot concrete resultaten. Dit kan op termijn tot frustratie leiden, aldus FEBELIEC. De Voorzitter legt de link met het netontwikkelingsplan: Elia bepaalt niet hoeveel GW wordt voorzien voor datacentra, batterijen, enzovoort. Wanneer bepaalde categorieën op korte termijn verviervoudigen of vervijfvoudigen, is er een noodzaak om dit ordentelijk te beheren (indien niet zal dit ten koste gaan van andere categorieën waarvoor het net ontwikkeld werd).

FEBELIEC: Elia mag niet unilateraal methodologieën aanpassen die een aanzienlijke impact hebben op netgebruikers. Volgens hen is het verontrustend dat Elia een nieuwe categorie creëert om onderscheid te maken tussen verschillende soorten load, zonder duidelijkheid of dit juridisch mogelijk is. De Voorzitter antwoordt dat Elia handelt conform het huidige regulatoire kader, dat bij een herziening van de berekeningsmethodologie de lancering van een consultatie via de WG Belgian Grid voorziet. Elia zal hierbij reageren op de feedback van de stakeholders (oftewel een aanpassing oftewel een justificatie waarom hier geen rekening mee wordt gehouden). FEBELIEC geeft aan dat er geen garantie is dat hun feedback daadwerkelijk wordt meegenomen, wat wijst op een gebrek aan *checks* en *balances*. De Voorzitter benadrukt nogmaals het belang van de voorgestelde maatregel.

FEBEG geeft aan te vrezen voor inefficiëntie: capaciteit kan blijven liggen terwijl anderen geen aansluiting kunnen krijgen. De Voorzitter geeft aan in de TF LRIO besproken wordt over hoe de lokale potentiëlen worden bepaald en dat, indien capaciteit niet gebruikt wordt, bijstellingen mogelijk kunnen zijn.

FEBELIEC uit zijn zorgen over het ontstaan van te veel aparte categorieën (bijvoorbeeld demand facilities exclusief datacentra, kerncentrales, staalindustrie, enz.), wat de complexiteit en inefficiëntie kan vergroten. De Voorzitter verduidelijkt dat het voorstel gaat om een aparte categorie voor datacenters. Hij benadrukt dat het alternatief zou zijn om blind het *first come, first served*-principe te blijven toepassen wat in de huidige context niet wenselijk lijkt.

FEBELIEC: valt ook productie ook onder het *first come, first served*-principe? INFRABEL: een aanpassing van de Gedragscode is hiervoor nodig. Elia: het gaat om een aanpassing van de berekeningsmethodologie, niet van de Gedragscode zelf. Er wordt gewerkt aan een targetmodel om het probleem rond de hoge gigawatten-aanvragen te beheersen. De impact is op korte termijn niet enorm, maar het is nodig om toekomstige problemen te vermijden.

FEBEG verwijst naar de publieke consultatie van de CoC en vraagt of de cijfers (totaal 2,8 GW afname load) datacentra bevatten. CREG bevestigt dat er geen onderscheid wordt gemaakt op basis van technologie: datacentra zijn inbegrepen.

FEBELIEC: de voorgestelde consultatieperiode op de slides is te kort. Hij verwacht minstens vier weken voor consultatie. De Voorzitter stelt voor om een extra week toe te voegen, zodat de consultatie loopt tot eind september, waarna de wijzigingen begin oktober, na publicatie van de methodologie en consultatierapport, in werking zullen treden.

3. Proposal for GFM BESS and Inverter-Based Loads Technical Requirements Connected to Elia Grid

SYNERGRID asks via chat whether grid forming applies only at the TSO level before the EIF of NC RfG 2.0, and what the implications are at the DSO level. Elia responds that it applies to both levels.

FEBELIEC asks whether load is also considered, and if so, which load. Elia clarifies that the urgent GFM requirements do not concern loads, and that the temporary requirements for loads will most likely only concern enhanced withstand capabilities. These will only apply to large, transmission-connected and inverter-based loads. Elia is taking a proactive

approach in anticipation of the future European legislation. Due to the delays in publication of this legislation, however, it cannot be guaranteed that Elia's temporary requirements will fully align with future European legislation, but they are consistent with what is discussed at ENTSO-E. It has been further clarified that the Grid Forming requirement is not being considered at this stage for Inverter Based Loads.

FEBELIEC notes that he does not consider ENTSO-E relevant ("as a lobby group"). Elia points out that -whilst indeed EU regulation on the matter would be preferable- EU instances (amongst which ACER) have asked TSOs to act faster, as EU regulation won't be ready in time (and given the underlying operational risks). FEBELIEC emphasizes the need for transparency regarding how his members will be involved.

A question is raised about the timing of the entry into force of the new versions of RfG and DCC. Elia responds that currently, work is only being conducted on batteries, batteries and large, inverter-based loads. The process and timeline will be further discussed with FOD.

BSTOR asks about grid reliability, specifically regarding the response of batteries during events such as voltage drops. Elia confirms that this falls under the concept of "grid forming".

SYNERGRID asks via chat what "Fast-track" means and when Elia will require grid forming capability, specifically, from which year. The Chair explains that if an asset is put online now, it will remain in operation for a decade. Therefore, regarding capabilities, the sooner the requirement is known, the better, as this reduces future costs. He distinguishes two aspects: defining the capability now to ensure compliance with requirements over the coming decade, and the actual moment in time when the use of this capability becomes most relevant. It is confirmed that regarding "fast track" the aim is to advance the capability, but also to consider all other prerequisites before pushing it forward. Elia wants to discuss this with stakeholders, capture feedback, and consider entry into force, including contractual commitments.

The Chair: the specifics of the fast-track process, detailed implementation, and formal procedures will be discussed in due course within a reasonable timeframe.

Aukera Energy: what kind of revenues could accompany the capability, what future needs are anticipated, and how many megawatts Elia expects to procure via auctions or bilateral contracts? Elia: that the cost of the market was not discussed today. An expert clarifies that the focus of this session is primarily on the capability itself (i.e. elements covered typically in a Connection Code like the RfG). The Chair adds that whether or not services will be contracted or developed will be discussed in other working groups. In some countries and islands, certain products (e.g. inertia) are already remunerated, but this is not yet the case in Belgium.

FEBELIEC notes that one issue is power-to-gas, a new technology addressed at the European level in a non-harmonized manner. However, the main concern under DCC is the connection point. If thresholds are applied at the connection point, some members could fall under new obligations. Aggregated capacity above the threshold could trigger compliance requirements, which are currently unclear. FEBELIEC highlights concerns regarding how obligations are applied depending on whether a site is connected to a relevant system operator, a CDSO, or industrial sites, including public DSOs connected to the Elia grid. The lack of clarity on how load under DCC will be treated is a major concern. Elia acknowledges the concern and notes that internal discussions are ongoing.

FEBELIEC asks about the timing. Elia: there is currently no clear view on timing.

BSTOR: will a public consultation cover the principles, intent, or the detailed technical requirements, emphasizing that "the devil is in the details." Elia: today's presentation is to this working group, but discussions are also ongoing with the FOD Economy. Ultimately, the requirements will be included in the Federal Technical Regulations, and the process with FOD must be defined. Whether a public consultation will cover principles or technical details still needs to be clarified.

FEBELIEC requests an ad hoc workshop once there is more clarity, to allow interaction and discussion rather than relying solely on a public consultation, which is a sterile environment and produces a more final outcome. Elia confirms that Elia will organize such a workshop.

4. Ramping rate limieten (batterijen)

In de vorige meetings van de Werkgroep Belgian Grid zijn een aantal vragen gesteld over de opgelegde *ramping rates*. Vandaag geeft Elia een overzicht van het onderwerp en een antwoord op de ontvangen vragen.

BSTOR: Kan Elia dieper ingaan op de noodzaak voor de *ramping rates* en waarom die nodig zijn, bij voorkeur met een concreet voorbeeld. Volgens BSTOR lijkt het alsof aanpassingen gebaseerd worden op één incident of willekeurige voorbeelden, en het zou nuttig zijn om de achterliggende redenen te begrijpen. Elia: We kunnen geen specifieke voorbeelden geven, maar dit is gemotiveerd door situaties die effectief hebben plaatsgevonden, waar batterijopslagsystemen in de spanne van één seconde schakelen van afname naar injectie. Dit is een grote uitdaging voor onze SCADA-systemen, die tijdig moeten kunnen ingrijpen. Concreet hebben zulke ramps al tot grote spanningsprongen ten opzichte van de referentiespanning geleid.

BSTOR: Een overgang van 1 seconde naar bijna 200 seconden tussen P_{min} en P_{max} , dat is een aanzienlijke verstrenging. Elia legt uit dat deze limieten zodanig bepaald zijn, dat de regelsystemen en SCADA voldoende tijd hebben om tijdig in te grijpen. De methodologie hiervoor is reeds gepresenteerd in Working Group Belgian Grid, en beperkt de variatie van vermogen in kritische netwerkelementen tot 10% per 10 seconden. De cycli van 10 seconden komen overeen met de tijd die de SCADA nodig heeft om de gegevens te verzamelen. De limiet van 10% is berekend in functie van de maximale capaciteit van een Elia-asset. Een hogere waarde kan dit element van een veilige situatie naar een situatie brengen waarin de tijdelijke thermische limiet is bereikt, waarvoor mitigerende maatregelen nodig zijn. Operationeel gezien is het niet aanvaardbaar dat een element zo snel van een veilige situatie naar een risicosituatie gaat, omdat dit onvoldoende tijd over laat om maatregelen te nemen.

FEBELIEC: waarom is het relevant om met de TSO te bespreken wat de *ramping rate*-limieten zijn op een CDS. Elia: Deze beperking staat in de Europese netcode RfG beschreven, waar bepaald wordt dat de relevant system operator hiervoor verantwoordelijk is, in coördinatie met de TSO.

BSTOR vraagt waarom zo'n ingreep in het businessmodel van een batterij doorgevoerd wordt en stelt voor om pragmatisch te blijven en ervan uit te gaan dat interne systemen van batterijen de netveiligheid waarborgen. Elia legt uit dat op basis van praktijkervaring ingrijpen wel degelijk nodig is voor de systeemveiligheid. Batterijen kunnen bijna instantaan van volledige injectie naar volledige afname (of vice versa) overgaan, wat ook effectief gebeurt, en een grote uitdaging vormt voor het netwerk en de controlesystemen van Elia, bijvoorbeeld door grote spanningsprongen. De voorzitter benadrukt dat de *ramping rate* limieten niet gelden in geval Elia een snellere reactie vraagt (hierbij neemt Elia reeds in beschouwing wat veilig is voor het net of niet). Het risico van snellere reacties voor explicit balancing is bijvoorbeeld relatief beperkt, zoals in meer detail besproken is tijdens een voorgaande meeting van WG Belgian Grid (en in de slides herhaald is). Bovendien krijgen bepaalde requirements automatisch voorrang, zoals in het RfG bepaald is.

BSTOR vraagt of voorbeelden van TSO's in andere landen zijn bekeken, zoals het VK en de VS, waar de toepassingsgraad van BESS beperkter is. Elia: Concrete voorbeelden kunnen meegenomen worden in de toekomst, maar het gaat hier primair om de veiligheid van het Belgische net. Problemen die in België zijn waargenomen maken deze maatregelen nodig, onafhankelijk van internationale voorbeelden. Een technische analyse kan indien gewenst in een andere werkgroep worden gepresenteerd.

BSTOR: is de overgang van 1 seconde naar 100 seconden echt noodzakelijk? De Voorzitter: een berekening en technische analyse liggen hieraan ten grondslag, zoals eerder besproken in deze sessie. Elia geeft aan dat de technische aspecten verder besproken kunnen worden in de WG MIGO.

Yuso ziet dit als een pragmatische oplossing en stelt dat dit te verkiezen zou zijn boven het volledig uitsluiten van grote assets van het onbalansmechanisme.

BSTOR: waarom geldt dit alleen voor BESS en niet voor andere generators? De Voorzitter licht toe dat de problemen die vandaag worden waargenomen op het net gelinkt zijn aan batterijen. Er zal bestudeerd worden of dit ook voor andere assets nodig is indien deze problemen zouden stellen.

INFRABEL vraagt of bijkomende toekomstige industriële processen op bestaande aansluitingspunten en de daarmee gepaard gaande extra capaciteit een probleem kunnen vormen? De Voorzitter: Op dit moment zijn de ramping rate limieten enkel van toepassing op batterijen, en dus niet op andere asset types. Er zal bestudeerd worden of dit nodig is voor andere types.

FEBELIEC: Elia legt een verplichting op aan alle (toekomstige) batterijen, terwijl zij op hun site enkel moeten zorgen dat het aansluitingspunt compliant is. Volgens FEBELIEC zou het niet mogelijk moeten zijn om een uitzondering van de *ramping rate limieten* te registreren. De Voorzitter legt uit dat als er op een site batterijen worden geplaatst en er kan worden aangetoond dat via regeling en andere maatregelen het net niet wordt beïnvloed, Elia de ramping rate op asset niveau niet zal afdwingen.

FEBELIEC: geldt dit voor zowel CDS- als niet-CDS-sites. De Voorzitter bevestigt dat dit inderdaad voor beide geldt.

INFRABEL vraagt of voor een CDS niet vooral de 1% limiet van toepassing is (voor types A & B), omdat daar het spanningsniveau vaak lager is. FEBELIEC: Er zijn ook CDS'en met een hoog spanningsniveau, waar mogelijk ook types C & D zouden kunnen aansluiten en dus onder de 2% vallen. Deze gevallen lijken vandaag echter eerder beperkt.

UG Tevredenheidsenquête

Op 16 september, zal de link naar de Tevredenheidsenquête gedeeld worden met de leden. We doen een warme oproep om de tevredenheidsenquête in te vullen.

5. Any Other Business

5.1. Einde publieke consultatie Gedragscode

FEBELIEC vraagt of het antwoord van Elia op de publieke consultatie vertrouwelijk is en of zij dit mogen ontvangen. De Voorzitter bevestigt dat het antwoord publiek zal worden gemaakt via de website van Elia. CREG ziet hier geen probleem in.

FEBELIEC informeert bij CREG naar de timing van de volgende stappen. CREG antwoordt dat dit moeilijk in te schatten is aangezien de publieke consultatie pas woensdag is afgerond. De ambitie is om nog voor het einde van het jaar een beslissing te nemen.

5.2. Update Toegangscontract en Aansluitingscontract

Het traject hangt af van de finale teksten van de Gedragscode.

Elia meldt dat het Toegangscontract is ingetrokken. Daarin was de *Letter of Intent* rond Multiple BRP geïntegreerd, maar volgens CREG ontbrak hiervoor de wettelijke basis. Er moet eerst een juridische kapstok worden voorzien in de Gedragscode. Qua timing wacht Elia de finale tekst van de Gedragscode af voordat het contract opnieuw wordt ingediend. FEBELIEC benadrukt dat Multiple BRP zeer belangrijk is en contractueel verankerd moet worden, niet alleen op Elia-niveau maar ook op lagere spanningsniveaus, zodat alle flexibiliteit de markt kan bereiken.

Elia geeft aan gebruik te maken van informele feedback van de regulatoren om eventuele aanpassingen te doen. Als deze aanpassingen ingrijpend zijn, kan een nieuwe publieke consultatie nodig blijken.

De ambitie is om het aansluitingscontract eind september – midden oktober opnieuw in te dienen bij de regulatoren. INFRABEL vraagt of dit betekent dat er een nieuw aansluitingscontract zal moeten worden ondertekend. Elia bevestigt dit.

BOP: hoeveel tijd hiervoor wordt voorzien en hoe dit gekoppeld is aan de financiële waarborg. Hij vraagt of hierover nog discussie mogelijk is. Elia: vandaag kan hier weinig over gezegd worden, aangezien in de publieke consultatie van de Gedragscode een koppeling is gemaakt tussen de waarborg en het *use it or lose it*-principe. Dit thema is dringend: er zijn in totaal 56 GW aan aanvragen. Ook de vraag naar capaciteit die vandaag wel gereserveerd, maar niet gebruikt wordt, kwam opnieuw aan bod. Dat zijn onderwerpen die de komende weken en maanden verder moeten worden uitgewerkt. Te lang wachten, bv. tot een tweede of derde revisie van het aansluitingscontract, zou de oplossingen enkel op lange termijn verschuiven. Daarom moet op korte termijn al vooruitgang geboekt worden. Dit standpunt is ook opgenomen in Elia's reactie op de publieke consultatie van de Gedragscode.

5.3. Volgende meeting dinsdag 2 december

De Voorzitter bedankt de leden voor de uitgebreide en relevante discussies en sluit de vergadering.